

Hedvig Tindberg
Deltagare i Centerpartiets Internationella Akademi
Praktikant på National Democratic Institute
Oktober 2021

Unga och partipolitiken

Hälften av världens befolkning är yngre än 30 år. Trots detta är representationen av personer under 30 endast 2.6% i parlament världen över. I övre kammare specifikt (t.ex. House of Lords i Storbritannien, eller senaten i USA) är siffran så låg som 0.5%.ⁱ

Det har nu gått två månader sedan jag började min praktik på National Democratic Institute (NDI), en NGO med bas i Washington DC som arbetar med att stärka demokratiprocesser runt om i världen. Det är onekligen en stor uppgift, då endast 8.4% av världens länder klassificeras som fullt fungerande demokratier idag.ⁱⁱ Arbete med att stärka demokratiprocesser kan se ut på många olika sätt. Det kan till exempel innebära arbete med att öka valdeltagande, att stärka valprocesser, att träna politiska partier i anti-korruption och att öka representationen av kvinnor och unga i politik. Det sistnämnda är något som har fångat min uppmärksamhet under min första tid på praktiken.

Representationen av unga inom politiken är oerhört låg sett till hur stor andel av världens befolkning barn och unga faktiskt utgör. 37% av alla världens länder har inte en enda parlamentariker under 30; en siffra som ökar till 73% om vi endast tittar på övre kammare. Samtidigt är valdeltagandet globalt sett lägst i åldersgruppen 18-25 år, liksom medlemskap i politiska partier.ⁱⁱⁱ

Trots siffror som visar att unga är minst engagerade i partipolitik av alla åldersgrupper, hade det varit en ren lögn att påstå att unga människor inte är politiskt intresserade. Tvärtom är unga människor idag kanske mer engagerade i politiska debatter än någonsin. Sociala medier erbjuder konstant tillgängliga diskussionsforum, där även den som inte är intresserad av politik har svårt att missa pågående debatter. Forskning visar på att unga idag i högre grad engagerar sig i politiska rörelser och enskilda sakfrågor än i partipolitik. Det finns gott om exempel på politiska rörelser som med unga i spetsen kämpar för demokrati, mänskliga rättigheter och klimatåtgärder. Vi har sett det i upproren under den arabiska våren, i demokratirörelser i Asien som till exempel The Umbrella Movement i Hong Kong och The Milk Tea Alliance i Thailand, samt i Black Lives Matter- och Fridays for Future-rörelserna.

Vad är det då som gör att unga i lägre grad engagerar sig partipolitiskt? NDI arrangerade en paneldiskussion om detta ämne och det konstaterades bland annat att många unga ser politiska partier som hierarkiska organisationer där vägen till inflytande är lång.^{iv} Dessutom kräver en politisk karriär nätverkande, och i många länder är politiskt inflytande de facto en fråga om pengar. Att engagera sig i rörelser, både på sociala medier och genom att gå ut och demonstrera på gatorna, ser många som ett mer konkret sätt att göra skillnad på. Att engagera sig i politiska rörelser är dessutom ofta en direkt protest mot det politiska etablissemanget. För många symboliserar partipolitiken tomma löften, tröghet och hyckleri. Många unga har också svårt att hitta *sitt* parti rent sakpolitiskt, och drar sig för att associeras med ett parti om man inte står bakom all politik.

Samtidigt är det viktigt att inte definiera unga som en monoton grupp. Vi pratar ändå om hälften av världens befolkning. Många associerar unga med förändringskraft, teknologisk kunnighet och innovation. Men det är också den åldersgrupp där arbetslösheten är högst. Det är en grupp som tack vare sociala mediernas skraddarsydd algoritmer ser helt olika nyhetsflöden och till följd skapar olika politiska uppfattningar (högerpopulistiska och antidemokratiska rörelser lockar många unga).

Det är trots allt genom partipolitiken som policyförändring sker. Partier måste bli bättre på att attrahera och involvera unga, och se till att deras röster får mer inflytande på beslutsfattande. Jag har under mina två månader på NDI tagit del av exempel på sådana initiativ. Till exempel initiativet [FixPolitics](#) i Nigeria som driver *The School of Policy, Politics and Governance* som hjälper unga människor att ta sig in i politiken. Två ytterligare skolor planeras öppna i Senegal och Kenya. I Bosnien bedrivs ett partiöverskridande samarbete mellan åtta partier, där ungdomsrepresentanter och politiker tillsammans har tagit fram ett policyförslag för att minska arbetslösheten bland unga. I Marocko är det sedan 2015 obligatoriskt med så kallade youth councils på kommunnivå. Syftet med

dessa är dels att ungdomar och unga vuxna genom dialog med beslutsfattare ska få ökat inflytande på lokal politik, samt att uppmuntras till att själva bli politiker.

Det finns onekligen många sätt att involvera unga på, och vi kan därför fråga oss varför världens partier idag inte gör mer för att engagera unga? Det bör ligga i partiets intressen inte minst från ett strategiskt perspektiv, givet den stora väljarbas som unga utgör. I Sverige är partier duktiga på att få in unga röster i partierna genom ungdomsförbunden (i dagarna har vi dock sett att även de har tappat en stor del av sina medlemmar det senaste året). Men vad kan man göra i länder där ungdomsförbund inte har samma etablerade status eller ens existerar? Är det dessutom så att man kan vinna på att hitta lösningar bortom ungdomsförbunden, i ett samhälle där unga mer och mer dras till politiska rörelser i stället? Det kan till exempel innebära ökat samarbete och dialog med representanter från politiska rörelser och NGOs, att anlita unga människor som konsulter i sakfrågor eller att skapa diskussionsforum på sociala medier. För den som är kreativ finns många lösningar. Kanske är det så att partiets framgång hos unga väljare i framtiden kommer att präglas av just denna typ av arbete; att nå ut till de som har politiska åsikter men inte nödvändigtvis vill definiera sig utifrån ett partimedlemskap.

2022 är ett stort valår runt om i världen. Det är också ett oerhört viktigt valår, då valda politiska styren kommer att spela en nyckelroll i arbetet med att bromsa klimatkrisen. Med val i bland annat Brasilien, Frankrike, Indien, Filippinerna, Kenya, Colombia, Bosnien, Österrike och såklart Sverige ska det bli intressant att följa hur duktiga partier är på att nå ut till, engagera och lyfta fram unga i sina valrörelser. Mycket talar för att det är ett arbete som kräver nytänkande.

ⁱ <https://www.ipu.org/youth2021>

ⁱⁱ <https://www.economist.com/graphic-detail/2021/02/02/global-democracy-has-a-very-bad-year>

ⁱⁱⁱ <https://www.un.org/youthenvoy/political-participation/>

^{iv} <https://www.ndi.org/publications/bridging-divide-youth-and-parties-roundtable-discussion>